

ใครควรได้ฉีดวัคซีนโควิด-19 ก่อน?

อุดม ลิขิตวรรณวุฒิ

ปัจจุบันมีวัคซีนโควิด-19 ที่พิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพในการป้องกันโควิด-19 อย่างน้อย 3 วัคซีน วัคซีนจากบริษัทไฟเซอร์และบริษัทไบโอเอ็นเทค และวัคซีนจากบริษัทโมเดอร์นามีประสิทธิภาพสูงถึง 95% และ 94.1% ตามลำดับ ส่วนวัคซีนที่สาม โดยบริษัทแอสตราเซนเนกา ร่วมกับมหาวิทยาลัยออกฟอร์ดมีประสิทธิภาพเฉลี่ย 70%

วัคซีนของไฟเซอร์ได้รับอนุมัติให้ใช้ในกรณีฉุกเฉินในประเทศอังกฤษ บาห์เรน แคนาดา ซาอุดีอาระเบีย และเม็กซิโกแล้ว และเพิ่งได้รับอนุมัติจากองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2563 สำหรับหลายประเทศในยุโรปนั้นองค์การยาของยุโรปกำลังพิจารณาวัคซีนของไฟเซอร์อยู่ ส่วนวัคซีนของโมเดอร์นได้ยื่นขออนุมัติเพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉินจากองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาและขององค์การยาของยุโรปเช่นกัน ซึ่งคาดว่าจะรู้ผลการตัดสินใจโดยองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับวัคซีนของ โมเดอร์นาในเร็ววันนี้¹

บริษัทไฟเซอร์ประกาศอย่างมั่นใจว่าพร้อมที่จะส่งวัคซีนที่ได้รับอนุมัติแล้วไปยังพื้นที่ต่างๆของสหรัฐอเมริกาภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมงหลังการอนุมัติ และประธานาธิบดีของสหรัฐประกาศหลังการอนุมัติโดยองค์การอาหารและยาว่าจะเริ่มฉีดวัคซีนโควิด-19 ของไฟเซอร์ให้แก่ประชาชนภายใน 24 ชั่วโมงหลังการอนุมัติและแต่ละรัฐจะตัดสินใจว่าจะฉีดให้คนกลุ่มใดก่อน²

แทบทุกข่าวดีมักจะมีข้อควรระวังตามมาด้วย สำหรับวัคซีนโควิด-19 ก็เช่นกัน การพัฒนาและวิจัยเพื่อพิสูจน์และประเมินความปลอดภัยและประสิทธิภาพเมื่อใช้ในคนตลอดจนการขออนุมัติจากหน่วยงานกำกับควบคุมต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นเพียงขั้นตอนที่สำคัญเบื้องต้นเท่านั้น

ขั้นตอนที่ยุ้งยากและซับซ้อนต่อไปคือการผลิตวัคซีนในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และการจัดการเกี่ยวกับการเก็บรักษาวัคซีนไว้ในคลังสินค้าและการส่งวัคซีนไปยังสถานที่ที่ต้องการใช้ซึ่งจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐาน เครือข่ายและระบบการขนส่งและเก็บรักษาความเย็นที่ดีเพื่อไม่ให้วัคซีนเสื่อมคุณภาพที่เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ไปจนถึงจุดบริการสุดท้ายของการฉีดวัคซีนให้ประชาชน ซึ่งเรียกกันในวงการว่า “ลูกโซ่เย็น” หรือ cold chain ซึ่งจากวัคซีนทั้งหลายที่เอ่ยไปแล้วนั้น วัคซีนโควิด-19 โดยบริษัทไฟเซอร์/ไบโอเอ็นเทคมีความท้าทายที่สุดในการเก็บและขนส่งเพราะวัคซีนต้องเก็บไว้ในที่เย็นจัดในอุณหภูมิที่ต่ำถึง -70 องศาเซลเซียส ส่วนวัคซีนของโมเดอร์นาต้องเก็บไว้ในอุณหภูมิเพียง -20 องศาเซลเซียส ซึ่งถือว่าดีกว่ามากแต่ก็ยังจำเป็นต้องมีระบบลูกโซ่ความเย็นที่ดี ส่วนวัคซีนของบริษัท แอสตราเซนเนกา นั้นสามารถเก็บไว้ในตู้เย็นธรรมดาได้

ปัญหาการผลิตวัคซีนในปริมาณที่มากนั้นมีความท้าทายในตัวเองเป็นอย่างมากนับตั้งแต่การสร้างโรงงานผลิตหรือการใช้โรงงานผลิตวัคซีนที่มีอยู่แล้วในประเทศต่างๆ ไปจนถึงการจัดหาวัตถุดิบสำหรับผลิตวัคซีนสำรองไว้อย่างเพียงพอซึ่งตั้งแต่ต้นต้นของการระบาดหลายบริษัทที่กำลังพัฒนาและทำการวิจัยวัคซีนโควิด-19 ได้เริ่มเตรียมการไว้ก่อนแล้ว และสำหรับเรื่องนี้บริษัทไฟเซอร์ได้เปรียบกว่าบริษัทอื่นเพราะมีประสบการณ์ในการผลิตวัคซีนในระดับอุตสาหกรรมและมีโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเก็บและส่งวัคซีนไปยังผู้ใช้ก่อนแล้ว บริษัทแอสตราเซนเนกามีประสบการณ์เกี่ยวกับยา มะเร็ง ยาเกี่ยวกับโรคหอบหืดและโรคเรื้อรัง แต่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับวัคซีน ส่วนบริษัท โมเดอร์นานั้นยังไม่เคยมีวัคซีนที่ได้รับอนุมัติให้ใช้จริงเลยบริษัทจึงไม่มีประสบการณ์เรื่องนี้และได้เริ่มสร้างโรงงานผลิตวัคซีนไปแล้ว โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากปฏิบัติการความเร็วสูง (Operation Warp Speed) ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

ปฏิบัติการความเร็วสูงได้สั่งซื้อวัคซีนโควิด-19 ล่วงหน้าจากบริษัทต่างๆมากมายเป็นจำนวนหลายร้อยล้าน โดส ตั้งแต่กลางปีนี้ เช่น วัคซีนโควิด-19 โดยบริษัทแอสตราเซนเนกาจำนวน 300 ล้าน โดสที่จะจัดส่งในเดือนตุลาคมที่ผ่านมา หรือวัคซีนโควิด-19 โดยไฟเซอร์ที่ทำสัญญากับปฏิบัติการความเร็วสูงว่าจะจัดส่งวัคซีน 100 ล้าน โดสภายในสิ้นปีนี้ และวัคซีนโควิด-19 โดยโมเดอร์นาที่จะจัดส่งวัคซีนจำนวน 20 ล้าน โดสให้ภายในสิ้นปีนี้

แต่เมื่อถึงเวลาที่จะต้องส่งมอบวัคซีนให้แก่รัฐบาลอเมริกาตามสัญญาบริษัทผู้ผลิตที่กล่าวมาไม่สามารถทำได้ตามสัญญาด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น บริษัทแอสตราเซนเนกาไม่ได้ส่งมอบวัคซีน 300 ล้าน โดสในเดือนตุลาคมเพราะการวิจัยวัคซีนระยะที่สามยังดำเนินการอยู่และยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะประเมินความปลอดภัยและประสิทธิภาพของวัคซีนได้ ส่วนบริษัทไฟเซอร์ต้องปรับจำนวนวัคซีนที่สัญญาว่าจะส่งมอบจาก 100 ล้าน โดสเป็น 50 ล้าน โดสเมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา

¹ คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับวัคซีนขององค์การอาหารและยา สหรัฐอเมริกามีประชุมเพื่อพิจารณาอนุมัติวัคซีนโควิด-19 ของไฟเซอร์/ไบโอเอ็นเทคในวันที่ 10 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา และจะประชุมอีกครั้งในวันที่ 17 ธันวาคม 2563 เพื่อพิจารณาอนุมัติวัคซีนโควิด-19 ของโมเดอร์นา จาก Operation Warp Speed pushing to vaccinate 100M against COVID-19 by end of February โดย Robert King เมื่อ 2 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.fiercehealthcare.com/payer/operation-warp-speed-has-goal-100m-covid-19-vaccinations-by-end-february>

² จาก F.D.A. Clears Pfizer Vaccine, and Millions of Doses Will Be Shipped Right Away โดย Katie Thomas, Sharon LaFraniere, Noah Weiland, Abby Goodnough และ Maggie Haberman เมื่อ 11 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.nytimes.com/2020/12/11/health/pfizer-vaccine-authorized.html>

เพราะบริษัทมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบในการผลิตที่ไม่สามารถผลิตได้ทัน และบริษัท โมเดอร์นาที่จะส่งมอบวัคซีนจำนวน 20 ล้านโดสในสิ้นปีนี้แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบที่จำเป็นเช่นกัน³

[ไฟเซอร์ต้องปรับจำนวนวัคซีนที่สัญญากับรัฐบาลอังกฤษว่าจะส่งมอบวัคซีนจำนวน 10 ล้านโดสภายในสิ้นปีนี้เป็น 4-5 ล้านโดส และได้จัดส่งวัคซีนจำนวน 800,000 โดสให้แก่อังกฤษเมื่ออังกฤษอนุมัติชั่วคราวให้ใช้วัคซีนโควิด-19 ของไฟเซอร์สำหรับกรณีฉุกเฉินในต้นเดือนธันวาคม⁴ และรัฐบาลอังกฤษได้เริ่มฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนแล้วเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2563 ดังภาพด้านล่าง]

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับการผลิตแล้ว อุปสรรคสำคัญต่อการฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนจำนวนมากเป็นปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ สำหรับสหรัฐอเมริกาเน้นปฏิบัติการความเร็วสูงเน้นเกี่ยวกับการสนับสนุนบริษัทต่างๆ ในการวิจัยและผลิตวัคซีนประเภทต่างๆ และการสั่งซื้อวัคซีนล่วงหน้าเป็นหลักและได้จัดสรรงบประมาณจำนวนหลายพันล้านเหรียญสำหรับเรื่องเหล่านี้ แต่งบประมาณสำหรับโครงการฉีดวัคซีนให้แก่คนจำนวนมากมายังไม่มีเลย ดังนั้นการฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนชาวอเมริกันในขณะนี้จึงต้องอาศัยงบประมาณของกระทรวงต่างๆ ที่มีอยู่เป็นหลักบวกกับงบประมาณของแต่ละรัฐซึ่งรวมถึงงบประมาณสำหรับการรณรงค์ให้คนมาฉีดวัคซีนด้วย ดังนั้นความต้องการที่จะฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้แก่คนจำนวนมากหลายร้อยล้านคนภายในสิ้นปีนี้ต้องถูกปรับลดลง นอกจากนั้นแล้วยังต้องคำนึงถึงว่าวัคซีนที่จะได้มาจะต้องกันไว้สำหรับการฉีดกระตุ้นครั้งที่สองด้วย และวัคซีนโควิด-19 ทั้งสามชนิดที่กำลังถูกพิจารณาอนุมัติใช้นั้นเป็นวัคซีนที่ต้องฉีดสองเข็มคือการฉีดปูพื้นและตามด้วยการฉีดกระตุ้นอีกประมาณ 1 เดือนต่อมา⁵ และภายในอนาคตคงจะมีวัคซีนโควิด-19 ที่ได้รับอนุมัติอีกหลายชนิดและส่วนมากเป็นวัคซีนที่ต้องฉีด 2 เข็มเช่นกัน ดังนั้นอาจมีปัญหากับการติดตามให้คนกลับมาฉีดเข็มที่สองและระบบตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละคนได้รับฉีดวัคซีนชนิดเดียวกันครบทั้งสองเข็ม ซึ่งการสืบสนฉีดวัคซีนสองชนิดให้แก่ผู้ได้รับวัคซีนคนหนึ่งนั้นมีความเป็นไปได้

ปัญหาการส่งมอบวัคซีนไม่ได้ตามสัญญาเป็นเพียงปัญหาหนึ่งเท่านั้นและเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับ โลจิสติกส์หรือการผลิต การจัดสรร และกระจายส่งวัคซีนเท่านั้น แต่ปัญหาที่สำคัญมากอีกปัญหาหนึ่งและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการบริหารจัดการที่ดีคือการจัดลำดับความสำคัญในการฉีดวัคซีนว่าประชากรกลุ่มใดควรจะได้ฉีดวัคซีนก่อนและกลุ่มใดต้องรอไปก่อนจนกว่าจะมีวัคซีนเพียงพอสำหรับทุกคนหรืออย่างน้อยกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูงกว่าประชากรโดยทั่วไปทุกกลุ่ม

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2563 คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวัคซีนของสหรัฐอเมริกา (Advisory Committee on Immunization Practices - ACIP) ของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (Centers for Disease Control and Prevention - CDC) ของสหรัฐอเมริกามีการประชุมเพื่อกำหนดกลุ่มคนที่จะได้รับฉีดวัคซีนโควิด-19 ก่อนคนกลุ่มอื่น

คนกลุ่มแรกที่จะได้รับการฉีดวัคซีนก่อนคนกลุ่มอื่นๆ นั้นคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ตัดสินใจว่าระยะแรกสุดที่เรียกว่าระยะหนึ่งเอ (Phase 1a) จะเป็นการฉีดวัคซีนให้แก่ บุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานในโรงพยาบาล ร้านขายยา คลินิกผู้ป่วยนอก ธุรกิจดูแลผู้ป่วยที่บ้าน บริการผู้ป่วยฉุกเฉินและสาธารณสุข นอกจากนั้นยังรวมถึงบุคลากรและผู้พักของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาว สำหรับผู้พัก/ผู้ป่วยของสถานพยาบาล (nursing home) จะมาก่อนบ้านพักคนชราที่ผู้พักต้องการความช่วยเหลือในบางเรื่องเท่านั้น (หรือ assisted living) และสถานที่พักอาศัยของผู้สูงอายุที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งในการออกเสียงของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ นั้นสมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ 13 คนเห็นชอบด้วยและมีสมาชิก 1 คนที่ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจดังกล่าว

นอกจากนั้นแล้วสมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ บางคนเน้นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องแบ่งบุคลากรทางการแพทย์ออกเป็นกลุ่มย่อยลงไปอีกซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยจะมีความจำเป็นและเร่งด่วนต่อการได้ฉีดวัคซีนที่ไม่เหมือนกัน เช่น เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่ต้องตรวจและสัมผัสกับคนไข้โดยตรงและไม่สามารถทำงานที่บ้านโดยผ่าน โทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต (teleworking) ได้ หรือแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานคลินิกขนาดเล็กหรือคลินิกเอกชนซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฉีดวัคซีนเช่นกัน⁶

³ จาก Trump's Operation Warp Speed promised a flood of covid vaccines. Instead, states are expecting a trickle โดย Christopher Rowland, Lena H. Sun, Isaac Stanley-Becker และ Carolyn Y. Johnson เมื่อ 5 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.washingtonpost.com/business/2020/12/05/operation-warp-speed-coronavirus-vaccine-shortfall/>

⁴ จาก Supply-Chain Obstacles Led to Last Month's Cut to Pfizer's Covid-19 Vaccine-Rollout Target โดย Costas Paris เมื่อ 3 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.wsj.com/articles/pfizer-slashed-its-covid-19-vaccine-rollout-target-after-facing-supply-chain-obstacles-11607027787>

⁵ จาก Total Breakdown: There's Still No Money For Mass COVID Vaccinations โดย Josh Kovensky และ Kate Riga เมื่อ 8 ธันวาคม 2563 ใน <https://talkingpointsmemo.com/news/total-breakdown-theres-still-no-money-for-mass-covid-vaccinations>

⁶ จาก CDC panel recommends healthcare workers, long-term care residents and staff be first to get COVID-19 โดย Robert King เมื่อ 1 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.fiercehealthcare.com/hospitals/cdc-panel-recommends-healthcare-workers-long-term-care-residents-and-staff-be-first-to>

คณะกรรมการที่ปรึกษาที่มีความเห็นพ้องกันว่าบุคลากรทางการแพทย์จำเป็นต้องได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 และศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคกล่าวว่าเท่าที่ผ่านมามีบุคลากรทางการแพทย์มากกว่า 240,000 คนที่เป็นโควิด-19 และบุคลากรทางการแพทย์ที่เสียชีวิตจากโควิด-19 ไปแล้ว 858 คน⁷

บุคลากรทางการแพทย์หมายถึงผู้ใดก็ตามที่ทำงานในสถานบริการทางการแพทย์พยาบาลที่ต้องสัมผัสกับผู้ป่วยโควิด-19 โดยตรงซึ่งรวมถึงผู้ที่นำอาหารไปให้คนไข้ ผู้ที่ทำความสะอาดห้องพักรักษาผู้ป่วยและผู้ทำความสะอาดเตรียมห้องผู้ป่วยฉุกเฉิน เป็นต้น และบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการฉีดวัคซีน (หมายเหตุ 6)

ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคนิยาม “ผู้พักของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาว” (long term care facility residents) ว่าหมายถึงผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในสถานบริการที่มีบริการหลายอย่างรวมถึงการดูแลทางการแพทย์และการดูแลส่วนบุคคลให้แก่ผู้ที่ไม่สามารถอยู่อย่างอิสระตามลำพังได้ (หมายเหตุ 6)

ปัญหาเกี่ยวกับผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 ก็เป็นเรื่องที่ต้องเตรียมแก้ไขด้วย ผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 ของไฟเซอร์รวมถึงอาการไข้ และปวดหัว ซึ่งบางคนอาจมีอาการรุนแรงทำให้ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ ดังนั้นหน่วยงาน/โรงพยาบาลจะต้องคำนึงถึงเวลาหยุดของบุคลากรไว้ในแผนการฉีดวัคซีนให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ของตนด้วย และการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าหน้าที่แบบซ้อนและเหลื่อมทับกันเป็นกลุ่มๆไปเพื่อจะให้เจ้าหน้าที่คนอื่นมารับช่วงทำงานแทน หากเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดมีอาการข้างเคียงมากที่จำเป็นต้องหยุดพัก (หมายเหตุ 5)

ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคประเมินว่าบุคลากรทางการแพทย์ทั่วประเทศมีประมาณ 21 ล้านคน และผู้พักของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวมีประมาณ 3 ล้านคนซึ่งกลุ่มที่มากที่สุดคือผู้ป่วยของสถานพยาบาลซึ่งมีประมาณ 1.3 ล้านคน ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคกล่าวว่า 40% ของผู้ป่วยโควิด-19 ที่เสียชีวิตในสหรัฐอเมริกาเป็นคนกลุ่มนี้และเท่าที่ผ่านมามีผู้พักของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวที่เสียชีวิตจากโควิด-19 มีประมาณ 100,000 คน (หมายเหตุ 6)

คนกลุ่มอื่นที่มีความเสี่ยงสูงจะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวัคซีนในการประชุมครั้งต่อไปหลังจากที่บุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรและผู้พัก/ผู้ป่วยของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวได้รับการฉีดวัคซีนจนครบแล้ว (หมายเหตุ 5)

มาร์กาเร็ต คีแนน (อายุ 91 ปี) ผู้ได้รับฉีดวัคซีนโควิด-19 คนแรกของอังกฤษ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 วัคซีนโควิด-19 ที่ใช้เป็นวัคซีนที่ผลิตโดยบริษัทไฟเซอร์และบริษัทไบโอเอ็นเทค และเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา รัฐบาลอังกฤษเน้นการฉีดวัคซีนให้แก่ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อโควิด-19 สูง โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุเกินกว่า 80 ปีขึ้นไปผู้ป่วยและต้องได้รับการรักษาด้วยแพทย์ภายในอาทิตย์ที่ผ่านมาหรือที่เพิ่งออกจากโรงพยาบาล และผู้สูงอายุที่อยู่ในบ้านพักคนชรา และบุคลากรทางการแพทย์ก่อนประชากรกลุ่มอื่น

ภาพจาก The Guardian โดย Jacob King

⁷ จาก Health care workers and long-term care facility residents should get Covid-19 vaccine first, CDC vaccine advisers say โดย Maggie Fox เมื่อ 2 ธันวาคม 2563 ใน <https://edition.cnn.com/2020/12/01/health/cdc-acip-covid-19-vaccine-recommendation-vote/index.html>

สมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวัคซีนคนเดียวที่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าวคือ ศ. พญ. เฮเลน เคฟ ทัลบอต (Dr. Helen Keipp Talbot) จากมหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลท์ (Vanderbilt University) ซึ่งเห็นด้วยกับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์แต่ไม่เห็นด้วยกับการฉีดวัคซีนให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พัก/ผู้ป่วยของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวเพราะมีความกังวลว่าการวิจัยเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ของไฟเซอร์ไม่รวมผู้พัก/ผู้ป่วยของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวด้วย ดังนั้นจึงยังไม่มีความปลอดภัยของวัคซีนสำหรับคนกลุ่มนี้ที่มีสุขภาพอ่อนแออยู่แล้ว

ศ. เคฟ (ชื่อที่เธอเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไป) มีประสบการณ์มากเกี่ยวกับการวิจัยในผู้สูงอายุ เธอว่าถึงแม้ว่าการวิจัยวัคซีนโควิด-19 จะรวมผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุมากกว่า 65 ปีด้วย แต่ไม่มีการวิจัยวัคซีนโควิด-19 โครงการใดที่เจาะจงทำการวิจัยวัคซีนในผู้สูงอายุจากสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาว และเราไม่สามารถสรุปเองได้ว่าผลของการวิจัยที่ทำในผู้สูงอายุเกินกว่า 65 ปีขึ้นไปที่มีสุขภาพดีพอที่จะเข้าร่วมการวิจัยทางคลินิกได้จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลของวัคซีนในประชากรกลุ่มนี้ทั้งหมด โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีสุขภาพเปราะบางที่ต้องพักอยู่ในสถานบริการรักษาพยาบาลอย่างถาวร

ศ. เคฟ เตือนที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าการฉีดวัคซีนให้แก่ผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวตั้งแต่ตอนต้นของโครงการฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่เสี่ยงมากเพราะผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวมีอัตราการป่วยต่างๆที่มีอาการคล้ายกับอาการข้างเคียงของการฉีดวัคซีนที่อาจนำไปสู่ความสับสนได้ และอาจมีผลต่อเนื้อที่ทำลายความน่าเชื่อถือของวัคซีนไปด้วย เช่น หากครอบครัวของผู้สูงอายุคิดว่าญาติของตนเสียชีวิตในสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวเพราะได้รับฉีดวัคซีนโควิด-19

ในการให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวของ STAT ศ. เคฟ ย้ำว่าการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้แก่ผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวจะเป็นเรื่องที่เหมาะสมหากว่าเรามีข้อมูลเพียงพอว่าการฉีดวัคซีนให้แก่คนสูงอายุนั้นได้ผล จากประสบการณ์ของวัคซีนไข้หวัดใหญ่ที่มีผลต่ำกว่าผลโดยทั่วไปเมื่อใช้ในผู้สูงอายุ การฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพไม่ดีทำให้ต้องพักอยู่ในสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวนั้นจะเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และการใช้วัคซีนโควิด-19 ที่มีจำกัดกับบุคลากรทางการแพทย์จะเป็นการใช้วัคซีนอย่างมีประสิทธิภาพกว่า เพราะเป็นที่แน่นอนแล้วว่าวัคซีนโควิด-19 ได้ผลในคนอายุน้อย/คนอายุไม่สูงมากนัก และการฉีดวัคซีนให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ที่มีสุขภาพปกติและอายุไม่มากจะเป็นการป้องกันผู้สูงอายุทางอ้อมด้วยเพราะบุคลากรทางการแพทย์จำนวนมากให้การรักษาดูแลแก่ผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวด้วย⁸

แต่สมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษาคนอื่นคิดว่าสัดส่วนการเสียชีวิตของผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวที่สูงมากนั้นทำให้การฉีดวัคซีนแก่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นเรื่องที่จำเป็นมากและประโยชน์ที่จะได้สูงมากกว่าความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น⁹

หากผู้อำนวยการของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคเห็นด้วยกับการตัดสินใจและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวัคซีนแล้ว ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคจะส่งข้อเสนอแนะให้แก่รัฐต่างๆเพื่อให้เริ่มทำการฉีดวัคซีนได้หลังจากที่มีวัคซีนแล้ว ถึงแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคก็ตาม แต่โดยมากแล้วรัฐจะปฏิบัติตามคำแนะนำจากศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค

อย่างไรก็ตามวัคซีนโควิด-19 ที่รัฐบาลกลางซื้อไว้ก่อนล่วงหน้าและที่จะได้รับการส่งมอบจากบริษัทผู้ผลิตหลังจากที่วัคซีนได้รับอนุมัติจากองค์การอาหารและยาทั้งหมดจะไม่เพียงพอต่อจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่จำเป็นจะต้องได้รับการป้องกันการติดเชื้อ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคคาดว่าภายในสิ้นปีจะมีวัคซีนโควิด-19 ประมาณ 35-40 ล้านโดสซึ่งจะพอสำหรับคนจำนวน 18 ล้านคนเท่านั้น¹⁰ ดังนั้นอาจจำเป็นที่แต่ละรัฐจะเริ่มฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่ได้รับมาให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเสี่ยงมากที่สุดก่อน เช่น แพทย์และพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในสภาพวิกฤต นักกายภาพบำบัดเกี่ยวกับระบบหายใจ เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลที่มีโอกาสสัมผัสกับเชื้อสูงเช่นพนักงานทำความสะอาด หรือรัฐอาจตัดสินใจฉีดวัคซีนให้แก่ผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวก่อนก็ได้

ในการประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวัคซีนครั้งต่อไปคณะกรรมการจะพิจารณาคณกลุ่มต่อไปที่จะได้รับฉีดวัคซีนที่จะเป็นกลุ่มที่จะได้รับฉีดวัคซีนในระยะ 1 ปี (Phase 1b) ซึ่งคาดว่าจะเป็นผู้ที่ทำงานที่จำเป็นที่ขาดไม่ได้ (essential workers) ที่มีมากกว่า 85 ล้านคน คณกลุ่มนี้รวมถึงคนที่ทำงานเกี่ยวกับอาหารและการเกษตร ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการผลิต เกี่ยวกับการรักษากฎหมาย (เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย) เกี่ยวกับ

⁸ จาก CDC advisory panel's lone dissenter on why long-term care residents shouldn't receive Covid-19 vaccine first โดย Helen Branswell เมื่อ 3 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.statnews.com/2020/12/03/cdc-advisory-panels-lone-dissenter-on-why-long-term-care-residents-shouldnt-receive-covid-19-vaccine-first/>

⁹ จาก Long-term care residents and health workers should get vaccine first, C.D.C. panel says. โดย Abby Goodnough เมื่อ 1 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.nytimes.com/2020/12/01/health/covid-vaccine-distribution-cdc.html>

¹⁰ จาก For some Americans, the coronavirus vaccine can't come soon enough. Others are taking a wait-and-see approach. โดย Ian Duncan และ Arelis R. Hernández เมื่อ 10 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.washingtonpost.com/national/covid-vaccine-skepticism-trust/>

การศึกษา เกี่ยวกับการขนส่ง เกี่ยวกับการลงโทษ (คุก สถานพินิจ เป็นต้น) ผู้ที่ทำงานกู้ภัยฉุกเฉิน และคนทำงานอื่นที่ไม่สามารถทำงานจากบ้านได้¹¹

หลังจากผู้ที่ทำงานที่จำเป็นขาดไม่ได้แล้ว คนกลุ่มถัดไปที่คาดว่าจะได้รับวัคซีนเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาสุขภาพที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่น คนที่เป็นโรคเบาหวาน หรือคนที่อ้วนมาก และผู้ที่มีอายุเกินกว่า 65 ปีทุกคน ซึ่งการจัดลำดับคนที่จะได้รับฉีดวัคซีนนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะเน้นการรักษาชีวิต หรือการป้องกันการแพร่ระบาด (หมายเหตุ 8)

ดร. สก็อต ก๊อตลิบ (Dr. Scott Gottlieb) อดีตกรรมการองค์การอาหารและยา กล่าวว่า การจัดลำดับในการฉีดวัคซีนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกว่าต้องการป้องกันการเสียชีวิตหรือต้องการป้องกันการแพร่ระบาดเพื่อให้ชีวิตสามารถกลับคืนสู่ปกติได้ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลกระทบของการฉีดวัคซีนที่ต้องการนั้นเอง หากต้องการรักษาชีวิตและลดจำนวนคนเสียชีวิต ผู้สูงอายุของสถานบริการรักษาพยาบาลระยะยาวจะต้องได้รับการฉีดวัคซีนก่อน และหากต้องการลดการแพร่ระบาด ผู้ที่ทำงานที่จำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้จะได้รับฉีดวัคซีนก่อนคนอื่น¹²

การเลือกฉีดวัคซีนให้แก่ผู้ที่ทำงานที่จำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้นั้นไม่ใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดแต่เพียงอย่างเดียว ศาสตราจารย์ นพ. ปีเตอร์ ซิลลาจี (Prof. Peter Szilagyi) สมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนียกล่าวว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญทั้งที่เกี่ยวกับจริยธรรมและความยุติธรรมทางสังคมและต่อประเทศด้วยเพราะผู้ที่ทำงานที่จำเป็นจำนวนมากเกินกว่าสัดส่วนประชากรเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีรายได้น้อยและการศึกษาต่ำ (หมายเหตุ 11)

แต่การระบุว่าใครคือผู้ที่ทำงานที่จำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้นไม่ใช่เรื่องที่ตรงไปตรงมาเสียทีเดียว แต่สหรัฐของสหรัฐอเมริกา มีนิยามสำหรับผู้ที่ทำงานที่จำเป็นแตกต่างกัน และแต่ละรัฐจัดลำดับความสำคัญของผู้ที่ทำงานจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่างกันพอสมควร เช่น รัฐหลุยเซียนาจัดให้ผู้คุม นักโทษและคนงาน โรงงานผลิตอาหารให้อยู่ในลำดับต้นๆเหนือกว่าครู/อาจารย์และพนักงานซูเปอร์มาร์เก็ต ส่วนรัฐเนวาดาให้ความสำคัญต่อครู/อาจารย์และคนขับรถโดยสารขนส่งมวลชนสูงกว่าพนักงานขายของและคนงาน โรงงานผลิตอาหาร และผู้ที่ทำงานที่จำเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่นำไปสู่การถกเถียงเป็นอย่างมากคือครูซึ่งศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคถือว่าเป็นผู้ที่ทำงานที่จำเป็นแต่มีนักจริยธรรมบางคนที่ไม่เห็นด้วย โดยมีเหตุผลว่าการเลือกฉีดวัคซีนให้แก่ผู้ที่ทำงานที่จำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก่อนคนส่วนใหญ่ นั้นเป็นเพราะต้องการที่จะลดความไม่เสมอภาคด้านสุขภาพด้วย และครูส่วนมากมีเงินเดือนระดับกลาง ส่วนมากเป็นคนผิวขาว และส่วนมากมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และโดยมากไม่เคยถูกเลือกปฏิบัติ (หมายเหตุ 11)

สำหรับสมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาที่เห็นด้วยกับการเลือกฉีดวัคซีนเพื่อรักษาชีวิตนั้นเนื่องจากเหตุผลในความเป็นจริงเพราะวัคซีนที่มีอยู่มีไม่พอสำหรับการลดการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฉีดวัคซีนที่มีจำกัดในขณะนี้ให้แก่ผู้ทำงานจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แทบจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแต่อย่างใด

และเนื่องจากปริมาณวัคซีนที่มีไม่เพียงพอ สำหรับประชาชนชาวอเมริกัน โดยทั่วไปที่นอกเหนือจากกลุ่มต่างๆที่เอ่ยไปแล้วนั้น ดร. มอนเซฟ ซาเลออิ (Dr. Moncef Slaoui) ผู้อำนวยการด้านวิทยาศาสตร์ของปฏิบัติการความเร็วสูงคาดว่าจะได้รับฉีดวัคซีนในเดือนพฤษภาคมหรือมิถุนายน (หมายเหตุ 8) ดังนั้นความเป็นไปได้ที่ประเทศยากจน และรายได้ปานกลางประเทศต่างๆจะมีวัคซีนโควิด-19 สำหรับประชาชนของตนในเร็ววันนี้คงเป็นไปได้ยาก อย่างเร็วที่สุดอาจจะเป็นกลางปี 2021 นอกจากจะจะใช้วัคซีนจากจีนหรือรัสเซียซึ่งความปลอดภัยและประสิทธิผลของวัคซีนจากประเทศทั้งสองยังไม่เป็นที่รู้จักกัน ดังนั้นทางเลือกและการป้องกันการติดเชื้อที่ดีที่สุดขณะนี้ (หรือแม้แต่เมื่อเริ่มมีการฉีดวัคซีนให้แก่คนในประเทศแล้วก็ตาม) ยังคงต้องเป็นการสวมหน้ากากอนามัย การรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล การหลีกเลี่ยงสถานที่แออัดที่มีคนมารวมถึงการหลีกเลี่ยงสถานที่ปิดที่การระบายอากาศไม่ดี และการรักษาความสะอาดและสุขอนามัยต่อไป ซึ่งการคงพฤติกรรมที่ปลอดภัยดังกล่าวเป็นระยะเวลานานๆ โดยที่ไม่รู้ระยะเวลาจบเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับคนจำนวนมากพอสมควร การรณรงค์สร้างความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญอยู่

¹¹ จาก Who Will Get the Coronavirus Vaccine First? โดย Abby Goodnough เมื่อ 1 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.nytimes.com/2020/12/01/health/covid-vaccine-distribution-first.html>

¹² จาก The Elderly vs. Essential Workers/ Who Should Get the Coronavirus Vaccine First? โดย Abby Goodnough และ Jan Hoffman เมื่อ 5 ธันวาคม 2563 ใน <https://www.nytimes.com/2020/12/05/health/covid-vaccine-first.html>